

ผลการใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมและเขียนสะท้อนความดีผ่านบล็อก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านจริยธรรมในรายวิชาจริยศาสตร์

สรรรเสรีญ อินทร์นต์¹ และ จูติยา เนตรวงษ์^{2*}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) จัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมและเขียนสะท้อนความดีผ่านบล็อกเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านจริยธรรมในรายวิชาจริยศาสตร์ และ (2) พัฒนาจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ นักศึกษาตอนเรียน A1 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาจริยศาสตร์ ปีการศึกษา 2556 จำนวน 18 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย (1) แบบสอบถามเหตุผลเชิงจริยธรรม และ (2) แบบสอบถามเจตคติและพฤติกรรมจริยธรรม การวิเคราะห์ข้อมูลโดย ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ซึ่งผลการศึกษาพบว่า

(1) การจัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมและเขียนสะท้อนความดีผ่านบล็อกสามารถส่งเสริมพัฒนาการด้านจริยธรรมในรายวิชาจริยศาสตร์แก่นักศึกษาได้

(2) นักศึกษามีการพัฒนาจริยธรรมโดยการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีพัฒนาการสูงขึ้นร้อยละ 9.75 ส่วนเจตคติและพฤติกรรมจริยธรรมมีพัฒนาการสูงขึ้นร้อยละ 12.29

(3) ความสัมพันธ์ของเหตุผลเชิงจริยธรรมและเจตคติและพฤติกรรมจริยธรรมของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวกในระดับปานกลาง ($r = 0.532$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม, บล็อก, พัฒนาการด้านจริยธรรม

¹ รองศาสตราจารย์ ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ หลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

* ผู้นิพนธ์ประสานงาน โทร. 0-2244-5630 อีเมล: titiya_net@dusit.ac.th

The Effectiveness of Learning Technique Using Service Learning and Reflective Writing of Goodness Via Blog to Enhance Moral Development in the Ethics Course

Sansern Intharat¹ and Titiya Netwong^{2*}

Abstract

The objectives of the research study were: (1) to teach with learning technique using service learning and reflective writing of goodness via blog to enhance moral development in the Ethics course and (2) to develop moral of the students at Suan Dusit Rajabhat University. The sample consisted of 18 undergraduate students who registered in the Ethics course of the 2013 academic year. The research instruments were the questionnaire for moral reasoning and the questionnaire for attitude and ethical behavior. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient. The results of the study were as follows :

(1) teaching with learning technique using service learning and reflective writing of goodness via blog were increased moral of students in the Ethics course

(2) development of moral reasoning increased 9.75 percentage and attitude and ethical behavior increased 12.29 percentage of students

(3) the correlation between moral reasoning and attitude and ethical behavior were rather medium level ($r = 0.532$) at the significant difference level of .05.

Key words: Service Learning, Blog, Moral Development

¹ Associate Professor, Faculty of Humanities and Social Sciences, Suan Dusit Rajabhat University

² Assistant Professor, Information Technology Program, Faculty of Science and Technology, Suan Dusit Rajabhat University

*Corresponding Author Tel. 0-2244-5630 E-mail: titiya_net@dusit.ac.th

1. บทนำ

การรับใช้สังคมเป็นการบำเพ็ญประโยชน์กับสังคม เพื่อเป็นการทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น หรือเป็นงานที่ทำเพื่อผู้อื่นที่มีความต้องการจำเป็นหรือเป็นกิจกรรมตามความต้องการของชุมชนหรือสังคมนั้น ๆ ดังนั้นการรับใช้สังคมจึงเป็นการสร้างความตระหนักให้บุคคลมีความรู้ ความรู้สึกทางจิตใจ และพฤติกรรมที่สอดคล้องกับแนวคิดการรับใช้สังคมโดยมองเห็นว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคมหรือชุมชนที่เป็นสมาชิกอยู่ เห็นคุณค่า และศักยภาพของชุมชนรวมถึงใส่ใจต่อปัญหา และลงมือกระทำการใดสิ่งหนึ่งเพื่อร่วมรับผิดชอบต่อชุมชนหรือสังคมนั้น ๆ ฉะนั้นกระบวนการรับใช้สังคมจึงสามารถนำมาออกแบบการเรียนการสอนเพื่อบูรณาการเรียนรู้นั้นเนื้อหาวิชาการและกิจกรรมการรับใช้สังคมเข้าด้วยกัน[1] [2]

เทคนิคการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นเทคนิคการเรียนการสอนที่บูรณาการเรียนรู้อันวิชาการและการทำกิจกรรมรับใช้สังคมเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่ได้เตรียมการไว้โดยอาศัยการพิจารณาไตร่ตรองการกระทำเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ไปพร้อมกัน[1] อันจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักถึงชุมชน มีความผูกพันที่จะทำการรับใช้สังคม มีพฤติกรรมช่วยเหลือผู้อื่น และมีความเสียสละต่อสังคม มุ่งมั่นพัฒนาสังคม

การจัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิคการรับใช้สังคมจะมุ่งให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยการกระทำ และรู้จักแก้ปัญหาจากกิจกรรมรับใช้สังคมเพื่อให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงหน้าที่ต่อสังคม ยึดหลักความสุขหรือประโยชน์นิยม เปิดโอกาสผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น อภิปรายโต้แย้ง ตามแนวทางประชาธิปไตย และสนใจเรื่องของสังคม ซึ่งรูปแบบการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพสามารถส่งเสริมพัฒนาการด้านจริยธรรมได้ [2] จากกระบวนการสำรวจประสบการณ์ การแจกแจงตัดสินใจ การสร้างความตระหนัก การกระตุ้น และการซึมซับให้ผู้เรียนสามารถบูรณาการเรียนรู้อันวิชาการกับกิจกรรมรับใช้สังคมของตนเข้าไปในชีวิต และทำให้อิทธิพลและการตัดสินใจในชีวิต มุ่งไปที่คุณค่าที่ได้รับมาจากประสบการณ์นั้น ๆ

ดังนั้นการได้เขียนสะท้อนความดีจากการมุ่งรับใช้สังคมจะเป็นการเสริมแรงให้มองเห็นคุณค่าของตนจากประสบการณ์ที่ได้รับ

การใช้บล็อกเป็นการนำเอาความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการเขียนสะท้อนความดีที่ได้จากการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม ที่อำนวยความสะดวกในการนำเสนอข้อมูล ความคิดเห็นต่าง ๆ ของผู้เรียนได้อย่างรวดเร็ว จึงกล่าวได้ว่าเทคนิคการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและการรับใช้สังคมและเขียนสะท้อนความดีผ่านบล็อกจะสามารถส่งเสริมพัฒนาการด้านจริยธรรมของผู้เรียนได้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ คุณธรรมจริยธรรม เสริมสร้างทักษะทางปัญญา รวมถึงส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อีกทางหนึ่ง

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 จัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิคการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและการรับใช้สังคมและเขียนสะท้อนความดีผ่านบล็อกเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านจริยธรรมในรายวิชาจริยศาสตร์

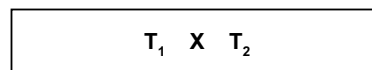
2.2 พัฒนาจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

3. ระเบียบวิธีการวิจัย

3.1 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาจริยศาสตร์ ตอนเรียน A1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวนทั้งสิ้น 18 คน โดยได้จากการสุ่มอย่างง่ายจากตอนเรียนทั้ง 12 ตอนเรียน ในรายวิชาจริยศาสตร์

3.2 แบบแผนการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 ผู้วิจัยดำเนินการกำกับกับการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและการรับใช้สังคมและเขียนสะท้อนความดีผ่านบล็อก และใช้แบบแผนการวิจัยแบบ One Group Pretest-Posttest Design

X แทน ทดลอง (Experiment) หรือจัดกระทำ (Treatment)

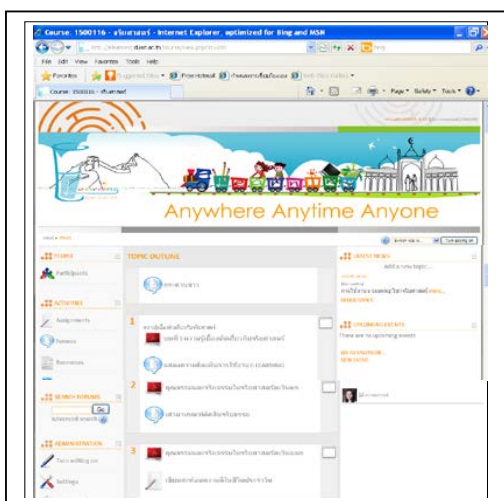
T₁ แทน วัดก่อนการทดลอง (Pretest) หรือ
วัดตอนเริ่มต้นวิจัย

T₂ แทน วัดหลังการทดลอง (Posttest) หรือ
วัดตอนสิ้นสุดวิจัย

คณะผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนการสอน
ด้วยเทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมและเขียน
สะท้อนความดีผ่านบล็อก เป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์ และ
วิเคราะห์พัฒนาการด้านจริยธรรมโดยประเมินเหตุผล
เชิงจริยธรรม เจตคติและพฤติกรรมจริยธรรม ในสัปดาห์
ที่ 6 ตามกำหนดการเรียนรู้ดังนี้ [1], [3]

สัปดาห์ที่ 1 ชั้นเตรียมการและปฐมนิเทศ

- ผู้เรียนประเมินเหตุผลเชิงจริยธรรม และเจตคติ
และพฤติกรรมจริยธรรม
- แจกแนวปฏิบัติการจัดการเรียนการสอน กำหนด
บทบาทหน้าที่ กฎ กติกาเกณฑ์การเรียนรู้
- แนะนำ e-Learning ประจำรายวิชาจริยศาสตร์
รวมถึงการใช้บล็อกเพื่อเขียนสะท้อนความดีใน
ชีวิตประจำวัน
- ผู้สอนระบุถึงเกณฑ์มาตรฐานการทำงาน และ
ระยะเวลาการทำงานโครงการรับใช้สังคมซึ่งจะใช้บล็อก
ในการสื่อสาร สะท้อนความคิดเห็นสิ่งที่ได้รับแก่ผู้เรียน

รูปที่ 1 e-Learning ประจำรายวิชาจริยศาสตร์

สัปดาห์ที่ 2 ชั้นสำรวจประสบการณ์ กระตุ้น ความสนใจ

- ผู้เรียนอภิปราย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
ประสบกับเหตุการณ์เกี่ยวกับปัญหาที่ผู้อื่นประสบ
- ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นนำเสนอโครงการที่มี
ความเป็นไปได้ สร้างโอกาสที่จะให้ความช่วยเหลือ

สัปดาห์ที่ 3 ชั้นแจกแจงและเตรียมโครงการรับ ใช้สังคม

- ผู้เรียนเริ่มศึกษา ตัดสินใจจะทำสิ่งใดในกิจกรรมที่
จะรับใช้สังคม แจกแจงสิ่งสำคัญที่ตนเองให้ความ
ช่วยเหลืออย่างไร
- ผู้เรียนมีประสบการณ์พร้อมกัน สามารถแจกแจง
และแยกแยะสิ่งที่มีความสำคัญสำหรับตนเองได้จึงเริ่ม
จัดทำแผนงานโครงการ

สัปดาห์ที่ 4 ชั้นกิจกรรมกลุ่ม ลงมือกระทำ กิจกรรมที่ได้วางแผนไว้

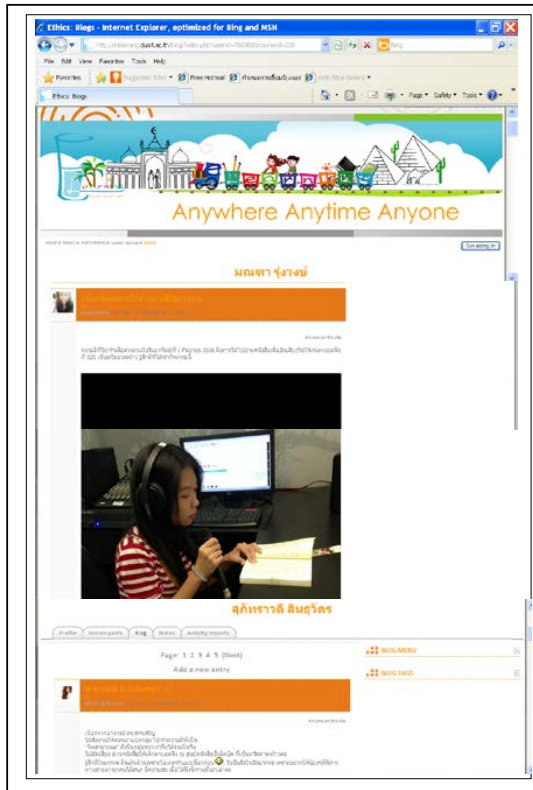
- ผู้เรียนเริ่มตระหนักว่าประสบการณ์การรับใช้
สังคมมีความหมายอย่างไรสำหรับตนเอง
- ผู้เรียนเริ่มเขียนสะท้อนความคิดเห็นสิ่งที่ได้รับจาก
การร่วมทำกิจกรรมลงในบล็อก

สัปดาห์ที่ 5 ชั้นเก็บรวบรวมข้อมูล

- ผู้เรียนเก็บรวบรวมข้อมูลจากการเขียนสะท้อน
ความดีจากการรับใช้สังคมผ่านบล็อก
- ผู้เรียนสามารถบูรณาการประสบการณ์การรับใช้
สังคมของตนเข้าไปในชีวิต เห็นคุณค่าที่ได้รับจาก
ประสบการณ์นั้นๆ

สัปดาห์ที่ 6 ชั้นสรุปและนำเสนอผลงาน

ผู้เรียนสรุปผลการดำเนินการและนำเสนอผลการ
ดำเนินงาน และนำเสนอผ่านบล็อก

รูปที่ 2 ตัวอย่างการเขียนสะท้อนความดีผ่านบล็อก

3.2.2 เมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมการเรียนการสอนเทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมและเขียนสะท้อนความดีผ่านบล็อกแล้วผู้เรียนจะทำแบบประเมินพัฒนาการด้านจริยธรรมซึ่งประกอบด้วย (1) เหตุผลเชิงจริยธรรม และ (2) เจตคติและพฤติกรรมจริยธรรม

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 แบบสอบถามการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม

(1) ลักษณะของเครื่องมือ มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม 5 ตัวเลือก เกี่ยวกับพัฒนาการด้านการใช้เหตุผลทางจริยธรรม 5 ชั้น โดยแยกประเด็นคำถามเป็น 5 ด้าน คือ (1) ด้านความรับผิดชอบ มีข้อคำถาม 6 ข้อ (2) ด้านความมีวินัยในตนเอง มีข้อคำถาม 6 ข้อ (3) ด้านความซื่อสัตย์ มีข้อคำถาม 6 ข้อ (4) ด้านความอดทน มีข้อคำถาม 6 ข้อ และ (5) ด้านความสามัคคี มีข้อคำถาม 6 ข้อ

(2) การสร้างและการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ โดยแบบสอบถามการใช้เหตุผลเชิง

จริยธรรม พัฒนามาจากแบบสอบถามการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของกรมวิชาการ [4] และจิตติยา เนตรวงษ์ [3] หาประสิทธิภาพโดยการประชุมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คนในการพิจารณาความเหมาะสมของข้อคำถาม แล้วนำไปใช้จริงโดยการนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

3.3.2 แบบสอบถามเจตคติและพฤติกรรม

จริยธรรม

(1) ลักษณะของแบบสอบถามเจตคติ

และพฤติกรรมจริยธรรมโดยมีลักษณะเป็นแบบสอบถาม 6 ตัวเลือก แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ [5] ความคิดเห็นเจตคติที่มีต่อพฤติกรรมจริยธรรม แบ่งเป็น 6 ระดับ มีทั้งข้อคำถามทางบวกและทางลบ และส่วนของพฤติกรรมจริยธรรม แบ่งเป็น 6 ระดับ มีทั้งข้อคำถามทางบวกและทางลบ

(2) การสร้างและการหาประสิทธิภาพ

ของเครื่องมือ โดยแบบสอบถามเจตคติและพฤติกรรมจริยธรรม พัฒนามาจากแบบวัดเจตคติที่มีต่อพฤติกรรมจริยธรรม และแบบวัดพฤติกรรมจริยธรรมของจินตนา ตันสุวรรณนนท์ และคณะ [5] หาประสิทธิภาพโดยการประชุมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ในการพิจารณาความเหมาะสมของข้อคำถาม

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.4.1 วิเคราะห์ข้อมูลเหตุผลเชิงจริยธรรมโดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.4.2 วิเคราะห์เจตคติและพฤติกรรมจริยธรรมโดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.4.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเหตุผลเชิงจริยธรรมและเจตคติและพฤติกรรมจริยธรรมโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันซึ่งมีเกณฑ์ดังนี้ [3], [4]

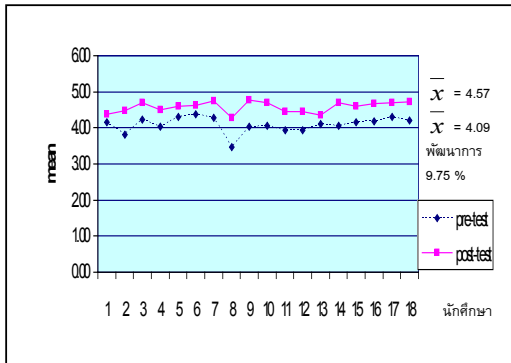
0.81 ขึ้นไป	ความสัมพันธ์สูง
0.61 – 0.80	ความสัมพันธ์ค่อนข้างสูง
0.41 – 0.60	ความสัมพันธ์ปานกลาง
0.21 – 0.40	ความสัมพันธ์ค่อนข้างต่ำ
ต่ำกว่า 0.21	ความสัมพันธ์ต่ำ

4. ผลการวิจัย

4.1 การจัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมและเขียนสะท้อนความดีผ่านบล็อกเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านจริยธรรมในรายวิชา จริยศาสตร์ สามารถส่งเสริมพัฒนาการด้านจริยธรรมในรายวิชาจริยศาสตร์แก่นักศึกษาได้ โดยมีขั้นตอน 6 ขั้นตอนคือ ขั้นเตรียมการและปฐมนิเทศ ขั้นสำรวจประสบการณ์ กระตุ้นความสนใจ ขั้นแจกแจงและเตรียมโครงการรับใช้สังคม ขั้นกิจกรรมกลุ่ม ลงมือกระทำกิจกรรมที่ได้วางแผนไว้ ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูลและขั้นสรุปและนำเสนอผลงาน

4.2 พัฒนาการด้านจริยธรรม

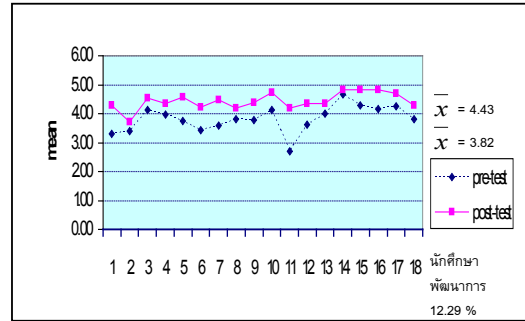
4.2.1 เหตุผลเชิงจริยธรรม การวิเคราะห์เหตุผลเชิงจริยธรรมของกลุ่มตัวอย่างนำเสนอส่วนขอพัฒนาการการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของกลุ่มตัวอย่างรายบุคคล นำเสนอรายละเอียดในรูปที่ 1

รูปที่ 3 พัฒนาการเหตุผลเชิงจริยธรรมของกลุ่มตัวอย่าง

จากรูปที่ 3 พบว่าเหตุผลเชิงจริยธรรมหลังทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 5 จะเห็นว่ามีค่าสูงขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับก่อนทดลองในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 4 ค่าเฉลี่ยร้อยละคะแนนพัฒนาการของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 9.75

4.2.2 เจตคติและพฤติกรรมจริยธรรม การวิเคราะห์เจตคติและพฤติกรรมจริยธรรมของกลุ่มตัวอย่าง นำเสนอรายละเอียดดังรูปที่ 2

รูปที่ 4 พัฒนาการเจตคติและพฤติกรรมจริยธรรมของกลุ่มตัวอย่าง

จากรูปที่ 4 พบว่าพัฒนาการเจตคติและพฤติกรรมจริยธรรมของกลุ่มตัวอย่างหลังการทดลองมีพัฒนาการสูงขึ้นทุกคน โดยมีพัฒนาการสูงขึ้นร้อยละ 12.29

4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุผลเชิงจริยธรรม และเจตคติและพฤติกรรมจริยธรรม

การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุผลเชิงจริยธรรม และเจตคติและพฤติกรรมจริยธรรมโดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุผลเชิงจริยธรรม และเจตคติและพฤติกรรมจริยธรรม

เหตุผลเชิงจริยธรรม	S.D.	เจตคติและพฤติกรรมจริยธรรม		Sig.	r
		\bar{x}	S.D.		
	0.14	4.43	0.29	0.023	0.532*

*p < .05

ตารางที่ 1 พบว่าความสัมพันธ์เหตุผลเชิงจริยธรรม และเจตคติและพฤติกรรมจริยธรรมโดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95 % ภาพรวมเหตุผลเชิงจริยธรรม และเจตคติและพฤติกรรมจริยธรรมมีความสัมพันธ์กัน โดยตัวแปรทั้งสองสัมพันธ์ตามกันในทิศทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง (r = 0.532) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. สรุปผลและอภิปรายผล

5.1 การจัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมและเขียนสะท้อนความดีผ่านบล็อกเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านจริยธรรมในรายวิชา จริยศาสตร์สามารถพัฒนาจริยธรรมให้แก่ผู้เรียนทั้งเหตุผลเชิงจริยธรรมรวมถึงเจตคติและพฤติกรรมจริยธรรมได้สอดคล้องกับงานวิจัยของจินตนา ตันสุวรรณนนท์ และคณะ[5] ที่พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพสามารถพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมได้ ซึ่งรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมที่ยั่งยืนเป็นการพัฒนาจริยธรรมองค์รวมทั้ง 3 ด้านคือ พฤติกรรม จิตใจ และปัญญา รวมทั้งได้รับการฝึกทำโครงการฯ สามารถพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาในระดับปริญญาตรีให้สูงขึ้นอย่างเด่นชัด และสอดคล้องกับแนวคิดการใช้โครงการรับใช้สังคมของชาวลา เวชยันต์ [1] ที่ระบุว่าจัดการเรียนการสอนแบบโครงการรับใช้สังคม เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรื่องที่จะศึกษาด้วยตนเอง โดยการกำหนดประเด็นปัญหาขึ้นมาตามความสนใจ แล้วใช้กระบวนการแก้ปัญหาใช้ในการศึกษาหาความรู้ตามวิธีการของตนจนบรรลุความสำเร็จ กอปรกับการนำเทคโนโลยีเครือข่ายมาประยุกต์กับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้บล็อกเพื่อใช้ในการสื่อสารระหว่างสมาชิกและนำเสนอบันทึก ความคิดเห็นจึงสามารถเพิ่มสมรรถนะของผู้เรียนในด้านการติดต่อสื่อสาร การบริหารจัดการภายในกลุ่มสมาชิก [6] นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า การจัดกิจกรรมที่เหมาะสม กระตุ้นให้ผู้เรียนได้สะท้อนความคิดเห็น ส่งเสริมในการกิจการเรียนที่น่าสนใจ เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ และใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมจะพัฒนาคุณสมบัติการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้ผู้เรียนลงมือกระทำในการสร้างความรู้หรือการเรียนรู้ได้[7] [8] สอดคล้องกับแนวคิดของ ใจทิพย์ ณ สงขลา [9] ที่กล่าวว่า การเรียนการสอนอิเล็กทรอนิกส์ ที่สร้างสิ่งแวดล้อมให้มีการแลกเปลี่ยนสารสนเทศกันด้วยเสียง วิดีทัศน์และข้อมูล ด้วยเทคโนโลยี Voice Over IP (VOIP) ในลำดับที่เหมาะสม สามารถออกแบบไว้รูปแบบวิธีการสอนได้อย่างหลากหลาย ทำให้เกิดความสัมพันธ์และกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนสารสนเทศ ซึ่งบล็อกจะเป็นพื้นที่ให้ผู้เรียนได้

เขียนบันทึกการเรียนรู้ประจำวัน ทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสะท้อนความคิดในมุมมองของตน และผู้เรียนสามารถรับการป้อนกลับจากผู้เรียนหรือผู้สอนในเนื้อที่เดียวกัน ดังนั้นการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้จึงนับว่ามีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้สอดคล้องกับแนวคิดของจินตนา ปาปัตยกรรม และณมน จีรังสุวรรณ [10] ที่ได้ระบุว่า สิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ คือองค์ประกอบด้านการเรียนรู้ ประเภทสื่อและเครื่องมือสำหรับการจัดการเรียนรู้จะต้องมีองค์ประกอบสำคัญคือ สื่อการเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยี บริบท/สภาพแวดล้อม และการสื่อสาร จะพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนได้อีกทางหนึ่ง

5.2 พัฒนาการด้านจริยธรรมในที่นี้ประกอบด้วยเหตุผลเชิงจริยธรรมและเจตคติและพฤติกรรมจริยธรรม โดยเหตุผลเชิงจริยธรรมก่อนทดลองภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีเหตุผลเชิงจริยธรรมชั้น 4 คือ ชั้นยึดถืออำนาจของกฎหมาย เมื่อทำการประเมินหลังการทดลองเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้นเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 5 คือ ชั้นยึดหลักสัญญาประชาคม ยึดหลักความถูกต้อง เมื่อแยกเป็นรายด้าน ทุกด้านเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 5 คือ ชั้นยึดหลักสัญญาประชาคม ยึดหลักความถูกต้อง สามารถเรียงลำดับเหตุผลเชิงจริยธรรมจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความสามัคคี ด้านความอดทน ด้านความมีวินัยในตนเอง และด้านความรับผิดชอบ ภาพรวมมีพัฒนาการสูงขึ้นร้อยละ 9.75 จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้เรียนมีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้นจนถึงชั้นที่ 5 ในทุกด้าน อาจเนื่องจากคุณธรรมในด้านความซื่อสัตย์ ความสามัคคี เป็นประเด็นปัญหาที่สังคมไทยประสบปัญหาวิกฤตเป็นอย่างมาก จากข่าวการชุมนุมประท้วงของกลุ่มต่าง ๆ ข่าวการคอร์รัปชันในวงการต่าง ๆ กลุ่มตัวอย่างจึงมองว่าตนมีเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านดังกล่าวสูงกว่าบุคคลที่สร้างความเดือดร้อนแก่คนอื่น สอดคล้องกับการศึกษาของ นงลักษณ์ วิรัชชัย ชยุดมภิรมย์สมบัติ และศจีมาจ ณ วิเชียร [11] ที่ได้ทำการวิจัยและพัฒนาตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมพบว่า สภาพคุณธรรมจริยธรรมของประชาชนในสังคมไทยตามตัวบ่งชี้กลุ่มตัวอย่างมีแนวโน้มในการประเมินระดับคุณธรรมของตนเองสูงกว่าระดับคุณธรรมของเพื่อนร่วมอาชีพและเพื่อนร่วมชาติ เพราะกลุ่มตัวอย่างรับรู้ว่าตนเองอยู่ใน

สังคมที่ไม่ดี เพราะการได้รับข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ที่กล่าวถึงความไม่ซื่อสัตย์ของบุคคลหลายระดับ การได้รับความเดือดร้อนจากความขัดแย้งในกรณีต่าง ๆ ในปัญหาภาคใต้ ปัญหาการประท้วงก่อความไม่สงบในเขตเมือง นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างเกิดความไม่แน่ใจในระดับคุณธรรมของผู้อื่นว่าจะดีกว่ตนหรือไม่ ซึ่งสืบเนื่องจากการรับรู้ข่าวสาร และการประเมินตนเองเปรียบเทียบกับผู้อื่น โดยมองว่าการที่ตนเองไม่ทำแต่มีคนอื่นทำ นั้นหมายความว่าผู้อื่นนั้นน่าจะไม่ดีหรือไม่มีความซื่อสัตย์เท่ากับตนเองจึงทำให้กลุ่มตัวอย่างมองว่าคนอื่น ๆ ในสังคมไม่น่าไว้ใจ ส่วนเจตคติและพฤติกรรมจริยธรรม ผลการวิเคราะห์ภาพรวมเจตคติและพฤติกรรมจริยธรรมก่อนการทดลองของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมาก เจตคติและพฤติกรรมจริยธรรมหลังการทดลองอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีพัฒนาการสูงขึ้นร้อยละ 12.29 ซึ่งเป็นการพัฒนาด้านจิตใจและพฤติกรรมเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้ได้ร่วมเรียนรู้และร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาทางสังคม และปัญหาเกี่ยวกับการประพฤติที่ถูกต้องและดีงาม เป็นการสอนให้บุคคลเกิดความกระจำนในค่านิยมของตนเองและสามารถพัฒนาค่านิยมของตนให้สอดคล้องกับคุณธรรมจริยธรรมของสังคมได้ จะเป็นการพัฒนาที่เริ่มจากภายในออกสู่ภายนอกมาสู่การปรับพฤติกรรม[5]

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

6.1.1 การจัดการเรียนการสอนด้วยโครงการรับใช้สังคมและมีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นกิจกรรมทางออนไลน์ ผู้สอนจึงต้องเปลี่ยนบทบาทเป็นที่ปรึกษา คอยอำนวยความสะดวก และติดตามการดำเนินกิจกรรมของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ก่อนเรียนต้องเตรียมความพร้อมของผู้สอนและผู้เรียนด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้วย

6.1.2 สถานศึกษาที่นำมีการนำเครื่องมือในบทเรียนออนไลน์มาใช้ ต้องมีความพร้อมทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ความพร้อมด้านทรัพยากรสิ่งอำนวยความสะดวกทางเครือข่าย เพราะผู้เรียนต้องอาศัยเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร ปฏิสัมพันธ์กันทางออนไลน์ และสถานศึกษาต้องดำเนินการพัฒนาจริยธรรมอย่าง

ต่อเนื่อง เอาจริงเอาจัง และมีการยกย่องเชิดชูบุคคลที่กระทำความดีเพื่อสังคม

6.1.3 สถานศึกษาควรส่งเสริม หรือเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้จัดโครงการเพื่อการรับใช้สังคม เพื่อให้ให้นักศึกษาได้สร้างสรรคโครงการที่มีคุณภาพให้กับสังคม เพื่อให้นักศึกษาได้เกิดความภาคภูมิใจ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม และคำนึงถึงหลักมนุษยหรือประโยชน์นิยม

6.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

6.2.1 ควรศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม เพื่อเสริมสร้างทักษะต่าง ๆ ในเนื้อหาพื้นฐานอื่นและในระดับชั้นอื่น ๆ ในหมวดวิชาพื้นฐาน เช่น วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ วิชาสังคมโลกร่วมสมัย เป็นต้น

6.2.2 ควรมีการศึกษารูปแบบการออกแบบสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมรวมถึงสนับสนุนทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

7. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัย และทุนสนับสนุนการตีพิมพ์เผยแพร่จากสถาบันวิจัย และพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

8. เอกสารอ้างอิง

- [1] ชาวลา เวชยันต์. (2544). *การพัฒนาแบบการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมความตระหนักในการรับใช้สังคม ทักษะการแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น*. วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [2] Cram, S. B. (1998). *The Impact of Service-Learning on Moral Development and Self Esteem of Community College Ethics Students*. UMI ProQuest Digital Dissertation: AAT 9834451.

- [3] จิตติยา เนตรวงษ์. (2555). การพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมโดยวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มสืบสอบและใช้โครงการงานคุณธรรมเป็นฐานรายวิชาการบูรณาการสารสนเทศสำหรับนักศึกษาหลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- [4] กรมวิชาการ. (2541). การฝึกเหตุผลเชิงจริยธรรม: ทฤษฎีและการปฏิบัติ = *Teaching Moral Reason Theory and Practice*. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาหนังสือ.
- [5] จินตนา ดันสุวรรณนนท์ และคณะ. (2553). การวิจัยและพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมที่ยั่งยืนของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- [6] ถนอมพร เลาหจรัสแสง. (2544). การสอนบนเว็บ (Web-based Instruction) นวัตกรรมเพื่อคุณภาพการเรียนการสอน. วารสารศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 28 (1), 87-94.
- [7] สุมาลี ชัยเจริญ. (2547). เทคโนโลยีการศึกษาและการพัฒนาระบบการสอน. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- [8] คยามน อินสะอาด. (2553). การพัฒนารูปแบบอีอบเจกต์เลิร์นนิ่งเพื่อเสริมสร้างการสร้างความรู้ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [9] ใจทิพย์ ณ สงขลา. (2550). วิธีวิทยาการออกแบบการเรียนการสอนอิเล็กทรอนิกส์. ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [10] ฉันทนา ป่าปัดตา และณมน จีรังสุวรรณ. (2557). รูปแบบสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ในการศึกษารังสรรค์บนเครือข่ายสังคมเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์. วารสารวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรม พระจอมเกล้าพระนครเหนือ. 5(1), 25-34.
- [11] นงลักษณ์ วิรัชชัย ชยุดม ภิรมย์สมบัติ และศจีมาจ ณ วิเชียร. (2551). การวิจัยและพัฒนาตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรม. กรุงเทพฯ: ศูนย์คุณธรรม.